

Мета — вивчення стану здоров'я працездатних людей старшого та літнього віку, впливу цього стану на психомоторні реакції і психофізіологічні функції, що забезпечують трудову діяльність.

Матеріали і методи. Фізіологічне та психофізіологічне обстеження пройшли 28 чоловіків і 42 жінки віком 50–69 років, зайняті на виробництві, яких було розділено на дві групи: — 50–59 років і 60–69 років. Визначали антропометричні показники, функціональний стан серцево-судинної, дихальної систем і вестибулярного апарату. Для дослідження психомоторних показників і психофізіологічних функцій застосовували комп'ютерний варіант тестів. Нейрофункціональний стан організму визначали за значенням індексу $I_{\text{нф}}$, який розраховували за даними тестів з урахуванням табличних значень показників психомоторних реакцій та психофізіологічних функцій залежно від віку людини.

Результати. У значної частки обстежених показники функціонального стану систем організму (зокрема, серцево-судинної, дихальної систем і вестибулярного апарату) не відповідають віковим нормам. Виявлено достовірні кореляційні зв'язки показників функціонального стану обстежених із психомоторними реакціями і психофізіологічними функціями. У чоловіків найбільш пов'язаними виявилися показники артеріального тиску (АТ), життєвої ємності легенів, тривалості затримки дихання на видиху, статичного балансування (СБ) на лівій нозі, а у жінок — САТ та СБ. Встановлено, що незалежно від статі у віковій групі 50–59 років кожен другий мав низький рівень нейрофункціонального стану, тобто були придатними до праці у подальшому, але за спеціальних умов праці (більш легких і ненапружених). Навпаки, у віковій групі 60–69 років таких було набагато менше: 8,3 % серед чоловіків і 25 % серед жінок.

Висновки. Отже, багато з тих, хто зараз перебувають на рубежі пенсійного віку, можуть продовжити трудову діяльність за умов відповідної підготовки (фізичної, психологічної, лікувальної тощо) чи зміни виду діяльності без заходів трудової реабілітації.

ПОЛІТИКА В ГАЛУЗІ СТАРІННЯ. ЕВОЛЮЦІЯ ПІДХОДІВ

О. В. Сидоренко

Європейський центр політики і досліджень в галузі соціального добробуту, Відень, Австрія

Доповідь присвячена аналізу головних напрямків міжнародної політики в галузі старіння населення. За минулі 30 років політика в галузі старіння суттєво змінилася. Суть цих змін можна коротко окреслити як перехід від гуманітарного підходу до підходу, що ґрунтується на концепції розвитку суспільства.

У Мадридському міжнародному плані дій з питань старіння (ММПДС) сформульовано основний зміст політики в галузі старіння для XXI ст.: адаптація до умов старіючого світу. ММПДС запропонував три основних напрямки в сфері політики адаптації, віддавши явну перевагу напрямку, який забезпечуватиме сталий розвиток старіючого суспільства. Цей напрямок передбачає комплекс заходів для подолання або, якщо це ще можливо, запобігання небажаних наслідків демографічного старіння. Країни, що знаходяться на різних етапах демографічного старіння, можуть скористатися можливостями, що полягають у “демографічних дивідендах”. Ці можливості, однак, є лише потенційними і для своєї реалізації потребують продуманих, своєчасних і послідовних дій в рамках науково обґрунтованої національної політики.

ТРАНСФОРМАЦІЯ ТЕМПА ФУНКЦІОНАЛЬНОГО СТАРЕННЯ И ОСТАТОЧНОЙ РАБОТОСПОСОБНОСТИ ЧЕЛОВЕКА ПОСЛЕ 60 ЛЕТ

Е. С. Томаревская, А. А. Поляков

ГУ “Институт геронтологии им. Д. Ф. Чеботарева НАМН Украины”, Киев

Работоспособность человека — это показатель состояния его здоровья, особенно это касается людей пожилого возраста. Автоматизация производства привела к снижению требований к физическим возможностям человека и увеличению нагрузки на когнитивные функции. Все это трансформировало термин «остаточная работоспособность человека» в ракурсе работников массовых профессий старшего возраста.

Цель — изучить особенности темпа функционального старения во взаимосвязи с остаточной работоспособностью человека после 60 лет.